

Gevoegde zaken T-81/07 tot en met T-83/07

KG Holding e.a.

tegen

Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Staatssteun — Door Nederlandse autoriteiten aan KG Holding NV toegekende herstructureringssteun — Beschikking waarbij steun onverenigbaar met gemeenschappelijke markt wordt verklaard en terugvordering ervan wordt gelast — Beroep tot nietigverklaring — Gedeeltelijke niet-ontvankelijkheid — Terugvordering van steun bij failliet verklaarde begunstigde ondernemingen — Communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden”

Arrest van het Gerecht (Achtste kamer) van 1 juli 2009 I - 2415

Samenvatting van het arrest

1. *Handelingen van de instellingen — Motivering — Verplichting — Omvang — Beschikking van Commissie inzake staatssteun — Karakterisering van aantasting van mededinging en van ongunstige beïnvloeding van handelsverkeer tussen lidstaten*
(Art. 87, lid 1, EG en 253 EG)
2. *Steunmaatregelen van de staten — Aantasting van mededinging — Bedrijfssteun*
(Art. 87, lid 1, EG)
3. *Steunmaatregelen van de staten — Besluit van Commissie tot inleiding van formele procedure van onderzoek van steunmaatregel — Voorwerp van procedure*
(Art. 88, lid 2, EG; verordening nr. 659/1999 van de Raad, art. 6)

4. *Mededinging — Gemeenschapsregels — Onderneming — Begrip — Entiteit die diensten ten behoeve van werkzoekenden verricht — Daaronder begrepen*
5. *Steunmaatregelen van de staten — Terugvordering van onrechtmatige steun — Verplichting — Begunstigden in moeilijkheden of in staat van faillissement (Art. 10 EG en 88, lid 2, EG)*
6. *Beroep tot nietigverklaring — Beschikking inzake staatssteun — Grieven die niet zijn opgeworpen in administratieve procedure — Ontvankelijkheid (Art. 88, lid 2, EG en 230 EG)*

1. Aan de motiveringsverplichting van artikel 253 EG wordt voldaan indien de staatssteunbeschikking van de Commissie voldoende duidelijk de feiten en overwegingen rechtens uiteengezet die van essentieel belang waren voor de opzet van de beschikking en de adressaten van de beschikking en de gemeenschapsrechter van een motivering voorziet die hen in staat stelt de redenen te kennen waarom de Commissie meent dat niet kan worden uitgesloten dat de betrokken operatie kan leiden tot vervalsing van de mededinging en ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de lidstaten.

haar normale werkzaamheden normaliter zelf zou moeten dragen, vervalst in beginsel de mededingingsvoorwaarden. Dit geldt ook voor herstructureringssteun voor een onderneming in moeilijkheden die tot gevolg heeft gehad dat een lening in aandelenkapitaal is omgezet.

(cf. punt 75)

(cf. punten 66-67)

2. Steun die beoogt een onderneming te bevrijden van kosten die zij in het kader van haar gewone bedrijfsvoering of van

3. Ingevolge artikel 6 van verordening nr. 659/1999 betreffende de toepassing van artikel 88 EG moet de beschikking tot inleiding van de formele procedure van onderzoek van een steunmaatregel de belanghebbenden in staat stellen doeltreffend deel te nemen aan de formele procedure, waarin zij hun argumenten zullen kunnen aanvoeren. De in artikel 88, lid 2, EG voorziene procedure heeft enkel

tot doel de Commissie te verplichten, ervoor te zorgen dat alle potentiële belanghebbenden op de hoogte worden gebracht en in de gelegenheid worden gesteld hun argumenten te doen gelden.

(cf. punt 117)

4. Het begrip onderneming omvat elke entiteit die een economische activiteit uitoefent, ongeacht de rechtsvorm van die entiteit en de wijze waarop zij wordt gefinancierd. Onder een economische activiteit wordt iedere activiteit bestaande in het aanbieden van goederen of diensten op een bepaalde markt verstaan. Een entiteit waarvan de hoofdactiviteit bestaat uit de verlening van diensten op het gebied van arbeidsplaatsing van werkzoekenden, de integratie van werknemers met een handicap, invulling van vacatures ten behoeve van werkgevers en personeelsvoorzieningen in het algemeen, moet in dat verband worden geacht een economische activiteit uit te oefenen.

(cf. punten 178-179)

5. Wanneer een onderneming die onrechtmatige staatssteun ontvangt in staat van faillissement komt te verkeren, kunnen het herstel van de vroegere toestand en de opheffing van de concurrentievervalsing als gevolg van onrechtmatig verleende steun in beginsel tot stand worden gebracht door de inschrijving van een verplichting tot terugbetaling van de betrokken steun op de passiefzijde van de balans van de onderneming in liquidatie. Het enkele feit dat de onderneming in staat van faillissement verkeert, doet dus niet af aan het beginsel dat de steun moet worden teruggevorderd.

Daarnaast zijn in geval van een beschikking van de Commissie waarbij de terugvordering van steun wordt gelast, eventuele moeilijkheden van procedurele of andere aard die de uitvoering daarvan met zich brengt, niet van invloed op de rechtmatigheid ervan. In geval van moeilijkheden moeten de Commissie en de betrokken lidstaat, op grond van de onder meer aan artikel 10 EG ten grondslag liggende regel dat de lidstaten en de gemeenschapsinstellingen over en weer tot loyale samenwerking verplicht zijn, te goeder trouw samenwerken om die moeilijkheden met volledige inachtneming van de verdragsbepalingen, inzonderheid die betreffende staatssteun, te overwinnen.

(cf. punten 192-193, 200)

6. In het kader van een beroep tegen een staatssteunbeschikking kan het feit dat de verzoeker tijdens de administratieve procedure van artikel 88, lid 2, EG geen opmerkingen aan de Commissie heeft doen toekomen, niet leiden tot de niet-ontvankelijkheid van de grieven die tegen deze beschikking worden aangevoerd. Het recht van een persoon om beroep in te stellen kan immers niet worden beperkt op

de enkele grond dat hij gedurende de administratieve procedure opmerkingen had kunnen maken over een bij de inleiding van de procedure van artikel 88, lid 2, EG bekendgemaakte beoordeling, doch dit niet heeft gedaan.

(cf. punt 195)